

Stockholms stads enhetschefer om miljöprogram och miljöarbete

*En undersökning genomförd av USK på uppdrag av
Projektet Stockholms miljöhandbok*

Jan-Ivar Ivarsson

Stockholms stads enhetschefer om miljöprogram och miljöarbete

Bakgrund

Ett av Stockholms stads övergripande mål är att göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad. För att uppnå det målet har staden länge arbetat med styrdokument i form av tidsatta miljöprogram. Det nuvarande programmet gäller t o m 2006. Förslaget till nytt miljöprogram 2007-2010 är för närvarande ute på remiss. Miljöprogrammet har tydligt definierade mål som ska styra och vägleda förvaltningarna och verksamheterna i deras miljöarbete.

Samtidigt som utvärderingen av det gällande miljöprogrammet sker och framtagningen av det nya pågår har också projektet ”Stockholms miljöhandbok” startats som ska ge stöd för förvaltningarna i deras praktiska arbete med att genomföra miljöprogrammet och miljömålen. Projektet finansieras av Kompetensfonden och drivs gemensamt av Miljöförvaltningen och Konsumentförvaltningen. Projektet löper under år 2005 och 2006 och innefattar både ett brett utbud av utbildningar och seminarier för stadens anställda och utarbetandet av en miljöhandbok och ett metodstöd som ska fungera som vägledning för verksamheterna på enhetsnivå i deras miljöarbete.

Kunskaperna om hur långt man kommit ute i verksamheterna då det gäller arbetet med miljöfrågor och miljömål är sporadiska. För att få en mer sammanhållen bild av detta och för att få veta vilket stöd och hjälp som behövs och efterfrågas vid arbetsenheterna i staden för att kunna utveckla arbetet med miljöfrågorna beslöt man inom projektet att gå ut med en enkät till stadens förvaltningar. Utrednings- och statistikkontoret (USK) fick i uppdrag att genomföra denna i form av en webbenkät riktad till stadens enhetschefer.

Syfte

Enhetscheferna har en central ställning när det gäller att omsätta de mål som staden formulerar i praktisk handling. Det gäller även miljömålen. De utgör därmed en viktig målgrupp när ”Stockholms miljöhandbok” tar fram metodstöd för verksamheternas praktiska miljöarbete.

I dagsläget vet vi ganska litet om enhetschefernas kunskaper och intresse för miljöprogram och miljömål och i vilken utsträckning de aktivt gör något för att driva på miljöarbetet där de befinner sig i verksamheten. Vilka signaler och verktyg önskar de sig för att skapa ett ökat engagemang och få fart på miljöarbetet i verksamheten?

Det allmänna syftet med enkäten är alltså att skaffa en bättre uppfattning om hur stadens enhetschefer ser på miljöprogram, miljömål och miljöarbete. Enkätresultaten är tänkta att användas som underlag i det fortsatta arbetet med att implementera miljöprogrammet och utveckla det praktiska miljöarbetet i staden.

Följande mer specifika syften anges

- Att kartlägga enhetschefernas kunskap om miljöprogrammet och i vilken utsträckning detta är ett levande och styrande dokument i verksamheten på enhetsnivå.
- Att pejla intresset för miljödiplomering på denna nivå
- Att få en bild av vilket stöd och vilka verktyg enhetscheferna anser sig ha behov av för att kunna utveckla miljöarbetet på enhetsnivå

Enkät och frågor

Enkäten har genomförts som webbenkät. Varje person har via mejl fått ett individuellt lösenord för inloggning till enkäten på Internet. Undersökningsdeltagarna har besvarat frågorna på sina datorer på arbetet.

Enkätfrågorna har tagits fram och formulerats av Miljöförvaltningen i samverkan med USK. Enhetscheferna tillfrågas i enkäten om sina egna kunskaper om stadens miljöprogram och hur viktiga de anser att miljöfrågorna är i den verksamhet där de arbetar. Bedömer de intresset för miljöfrågor som stort eller litet vid enheten? I vilka former sker miljöarbetet? Finns någon särskilt miljöansvarig person, speciella resurser för att arbeta med miljöfrågor, finns några miljöåtaganden för enheten och vad gör man för konkreta insatser för miljön?

Andra frågor handlar om hur de svarande upplever att förvaltningsledningen prioriterar miljöfrågorna och vad de främst anser skulle behövas för att få ytterligare fart på miljöarbetet på enheten? Finns intresse för utbildningar/kurser, miljödiplomering, checklistor eller annat?

Population och register

Enkäten riktas idealt till samtliga enhetschefer i stadens förvaltningar. Det är alltså dessa som utgör den tänkta populationen. Någon klar definition av vad som avses med enhetschef i stadens mångskiftande organisation finns dock inte. Än mindre finns något aktuellt samlat register över stadens chefer/enhetschefer.

I praktiken har vi för undersökningen använt oss av den förteckning över chefer på enhetsnivå som Kompetensfonden för något år sedan sammanställt. Registret är inte fullt uppdaterat, men har nyligen använts i andra undersökningar som riktar sig till enhetschefer i staden. Registret omfattade vid undersökningsstarten över 1200 chefer/personer i staden nåbara per mejl.

Genomförande

Enkäten mejlades ut första gången i mitten av augusti. Därpå gjordes tre påminnelser med ca en veckas mellanrum. Den 8:e september avslutades datainsamlingen och stängdes enkäten. För de som besvarat enkäten har det i genomsnitt tagit mindre än tio minuter att göra detta.

Vid första utskick erhöles en hel del returmeddelanden om att de tilltänkta undersökningsdeltagarna fortfarande var på semester. Under det fortsatta påminnelsearbetet har dessa återkommit, utom de som är långtidstjänstlediga eller långtidssjukskrivna. De har inte nåtts av enkäten och ingår ej i undersökningen.

Med de olikheter som finns mellan olika förvaltningar i storlek, organisation och benämning av tjänster är det inte helt enkelt att avgränsa begreppet enhetschef. Det kan ha ganska olika innebörd i olika verksamheter. Det sker dessutom ständigt förändringar i stadens organisation och finns hela tiden en omsättning bland personalen och cheferna. Under datainsamlingen har också en hel del personer hört av sig per mejl eller telefon och undrat om de ska besvara enkäten då de är osäkra på om de kan räknas som enhetschefer. Det har t ex varit arbetsledare, avdelningschefer, verksamhetsledare och biträdande chefer. Alla dessa har vid förfrågan uppmanats besvara enkäten.

Under datainsamlingsperioden har ett 150-tal personer meddelat att de inte längre arbetar kvar på sin tjänst eller att de inte längre innehar någon chefsposition. Dessa har naturligtvis utgått ur undersökningen. Att omsättningen på personal och chefer är stor och att registret inte heller tidigare uppdaterats innebär att vi har en betydande undertäckning av nyblivna chefer som inte finns med i registret och ej kommit med i undersökningen.

När datainsamlingen avslutades återstod ca 1100 undersökningsdeltagare i registret. Av dessa hade 821 fullföljt enkäten. Det innebär en svarsprocent på 75% av de chefer som ingår i registret. Vilka de knappt 300 är som ej besvarat enkäten och skälen till detta vet vi inte mycket om. De aktiva vägrarna är dock få. Endast sex personer har hört av sig och avböjt deltagande i undersökningen.

Genom några inledande frågor i enkäten inhämtades en del information om de svarandes chefsposition. Härigenom vet vi att det är både chefer för mindre enheter (arbetsgrupper) och större enheter (hela avdelningar) som besvarat enkäten. 95% av de svarande uppger att de har både budget och personalansvar. Det är alltså denna litet blandade grupp av över 800 chefer i staden som ger sin bild av hur de ser på miljöfrågor och miljöprogram och bedömer att miljöarbetet i verksamheterna fortgår.

Resultatrapportering

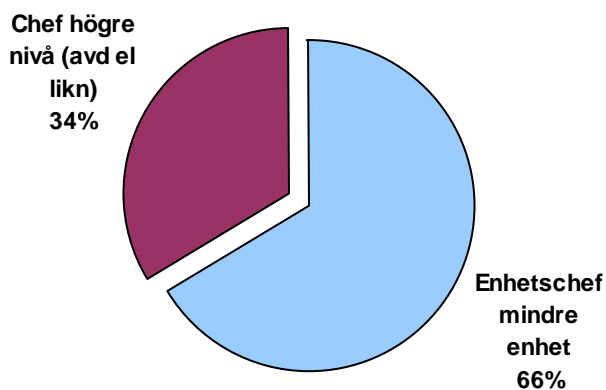
Resultaten av enkäten redovisas nedan i form av diagram, tabeller och listning av svaren på de öppna frågor som ställts.

ENHETSCHEFER OM MILJÖPROGRAM OCH MILJÖARBETE DIAGRAM

Inom vilken verksamhet arbetar de svarande

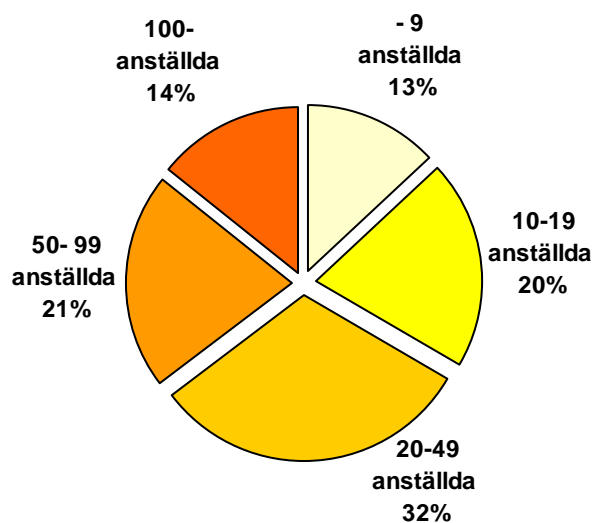
	%	Antal
Förskola	12	97
Skola, skolbarnomsorg	17	139
Äldreomsorg	14	115
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	12	96
Omsorg om funktionshindrade	11	88
Kultur och fritid	7	61
Infrastruktur - trafik, gata, fastigheter, lokaler, park, idrott	7	60
Övergrip adm/ledn, ekonomi, personal, plan, uppföljn	10	81
Annat verksamhetsområde	10	82
Ej svar	0	2
Alla verksamheter	100	821

Figur 1: Chefsnivå för svarande

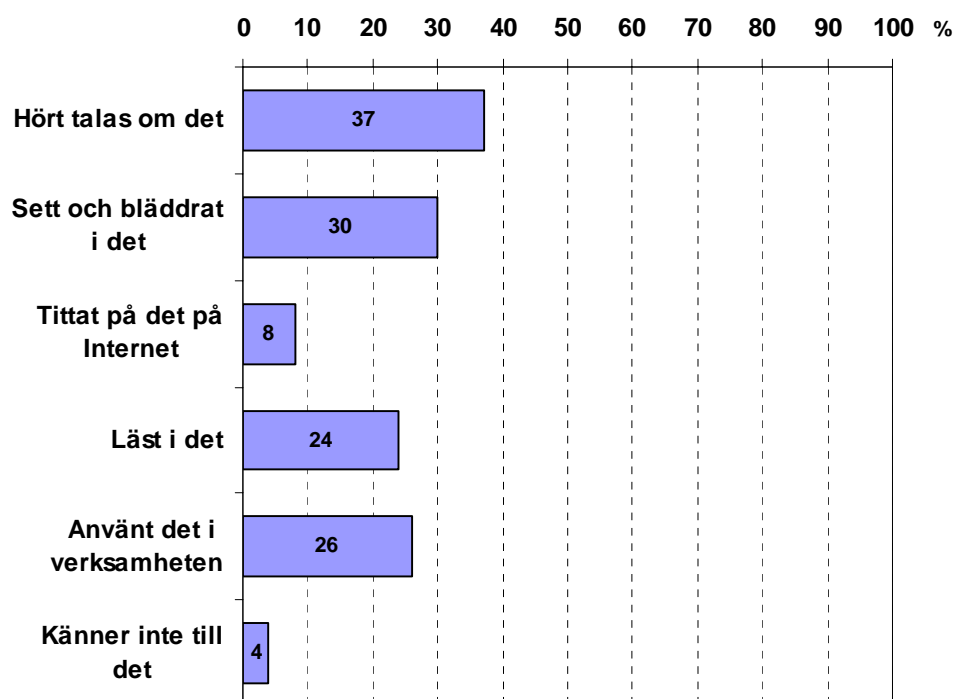

- **94 % Har både budget och personalansvar**
- **4% Endast personalansvar**

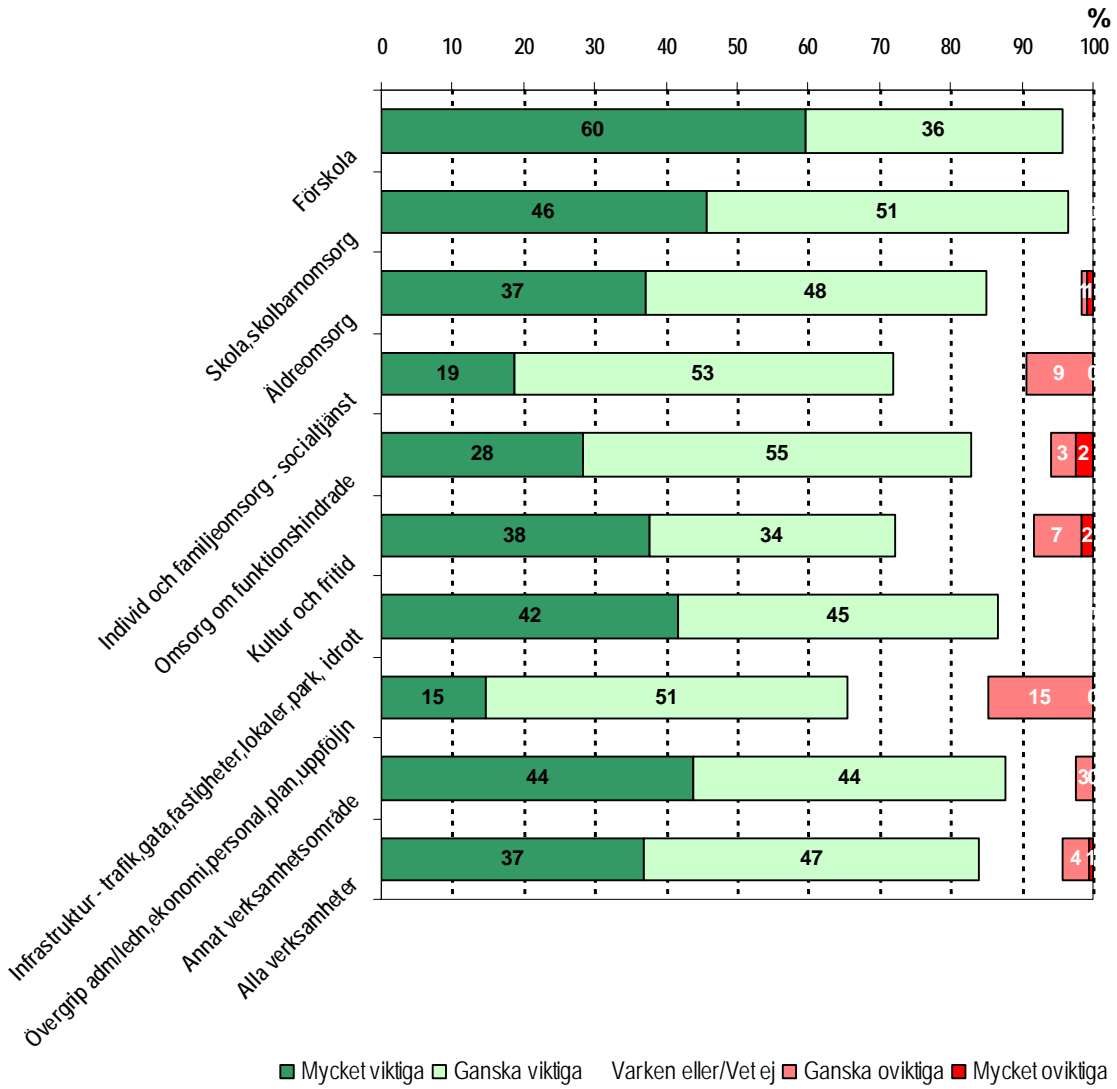
Figur 2: Antal anställda vid enheten där du är chef

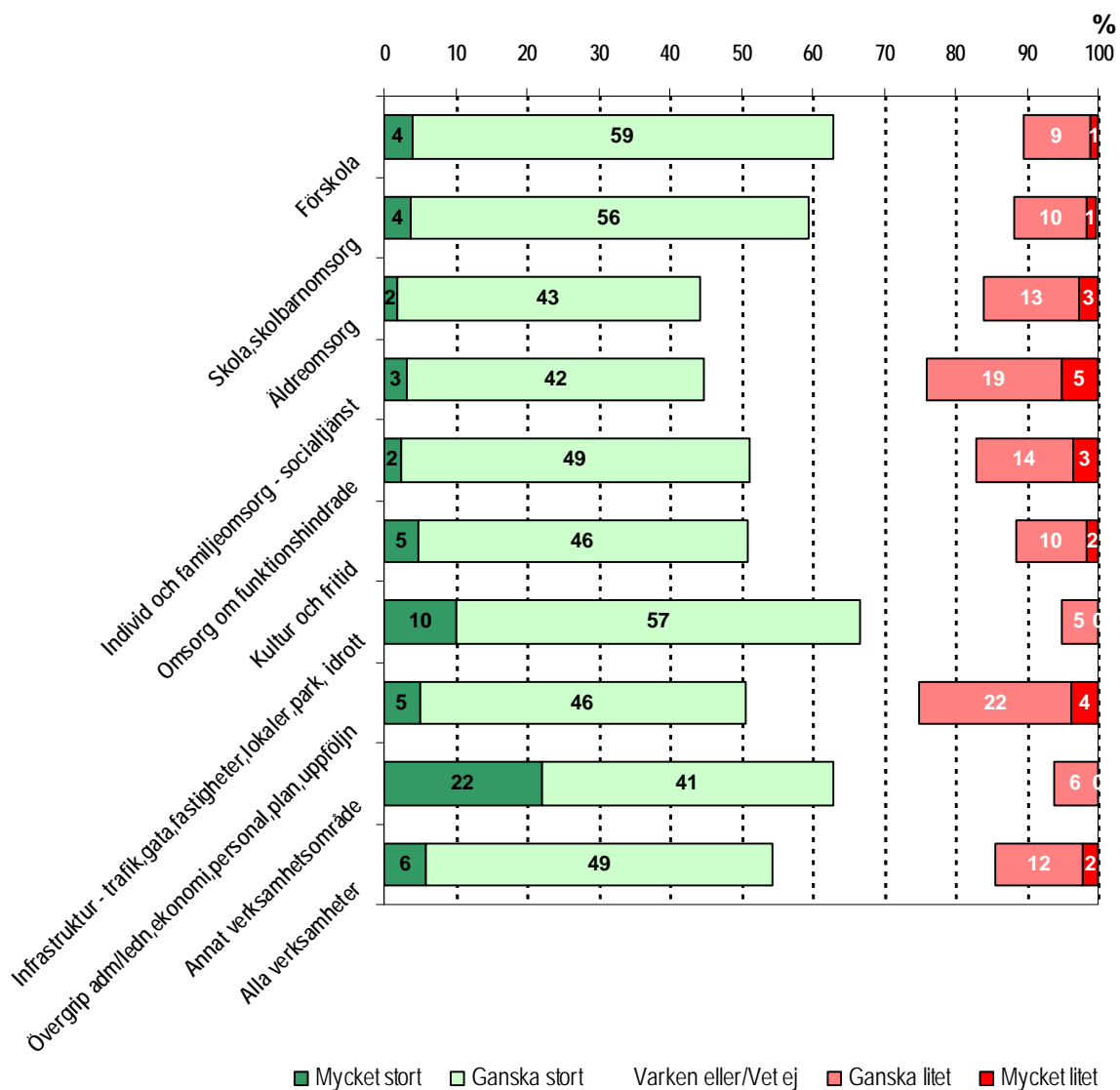
Figur 3: Känner du till Stockholms miljöprogram

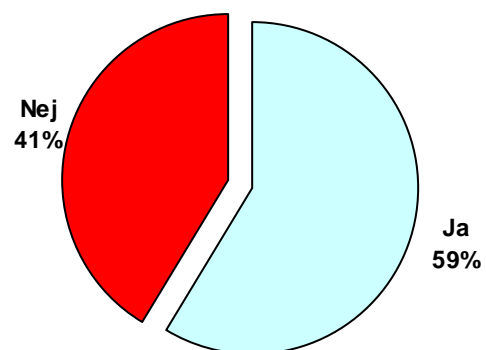
Figur 4: Hur viktiga tycker du miljöfrågorna är i det arbete ni utför på enheten?

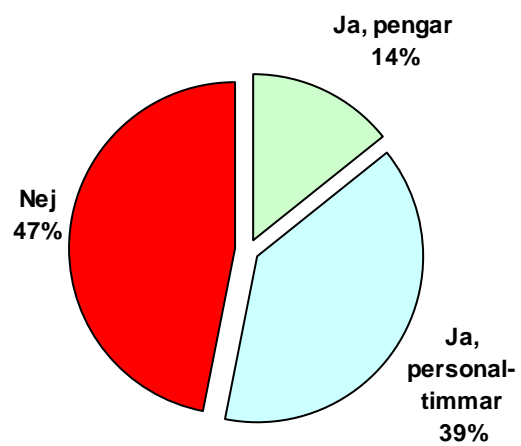
Figur 5: Bedömer du intresset och engagemanget för miljöfrågor som stort eller litet vid enheten

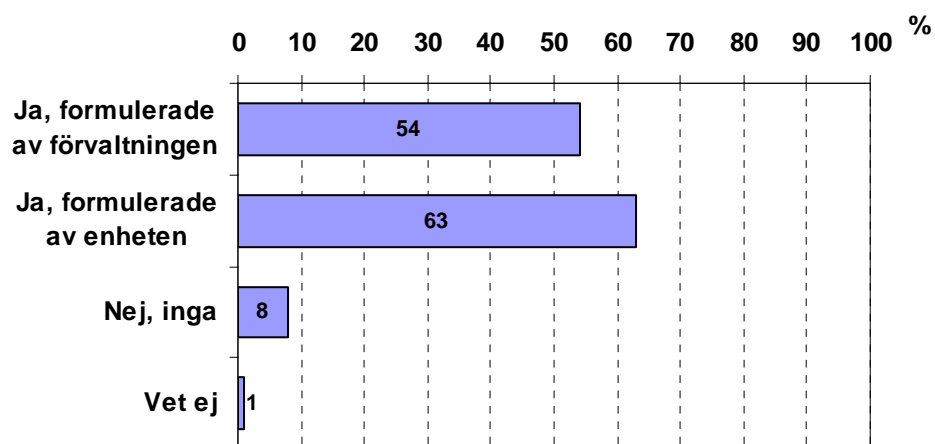
Figur 6: Har ni utsett någon/några personer med särskilt ansvar för att driva på miljöarbetet vid enheten?

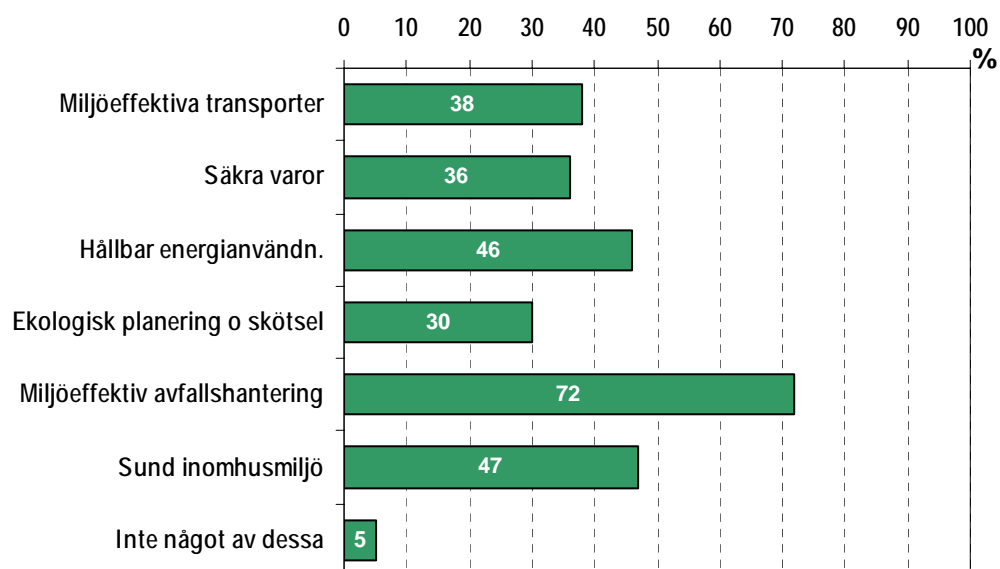
Figur 7: Avsätts speciell tid/resurser för arbetet med miljöfrågor vid enheten?

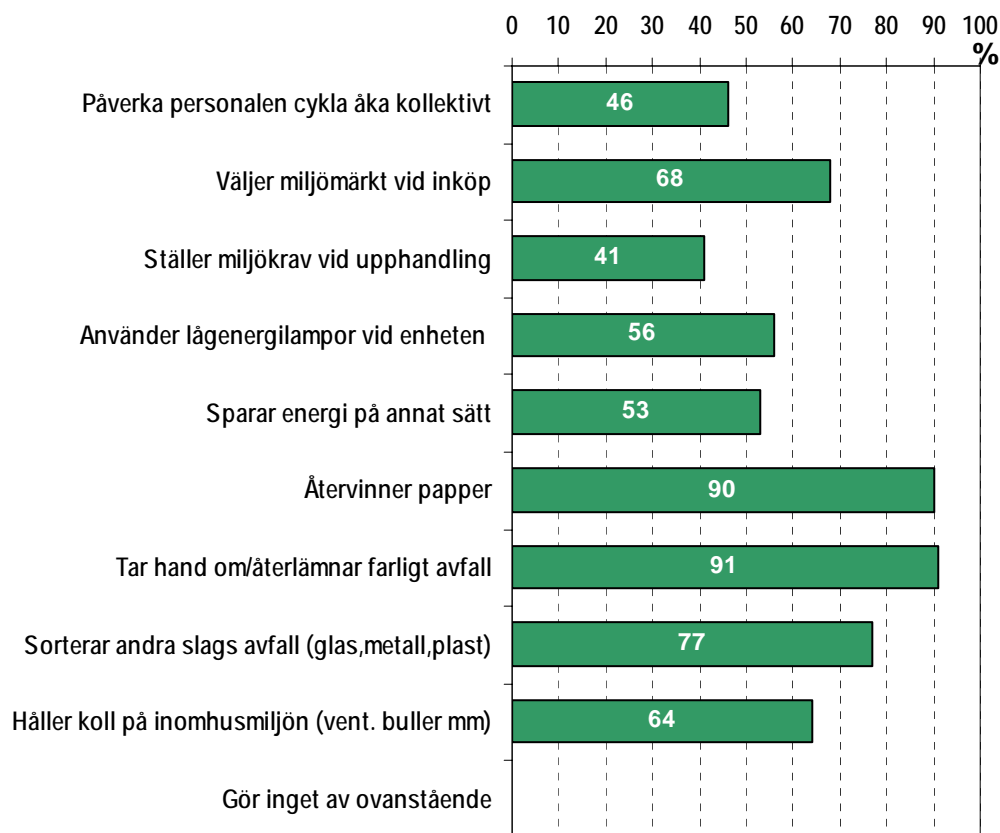
Figur 8: Har ni några miljöåtaganden/miljöuppdrag för enheten inskrivna i er verksamhetsplan?

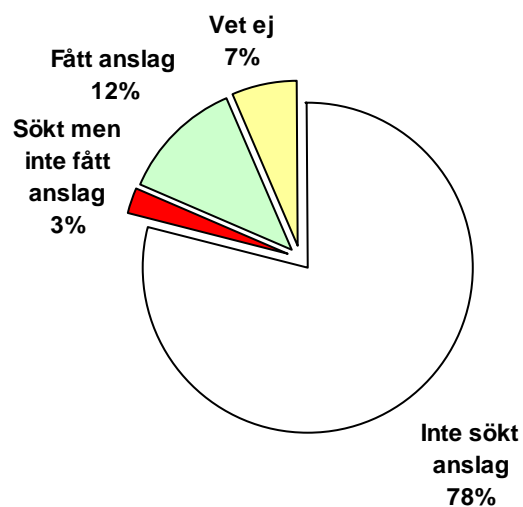
Figur 9: Stockholms miljöprogram omfattar sex målområden. Gör ni vid enheten insatser inom något/några av dessa?

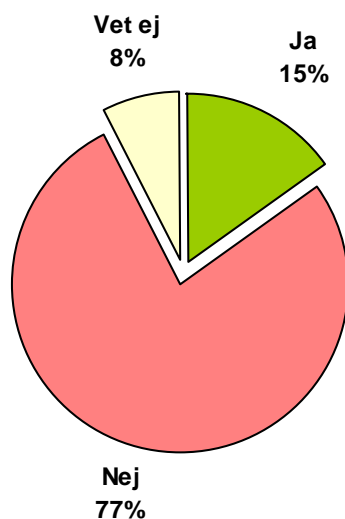
Figur 10: Gör ni vid enheten något av följande ... ?

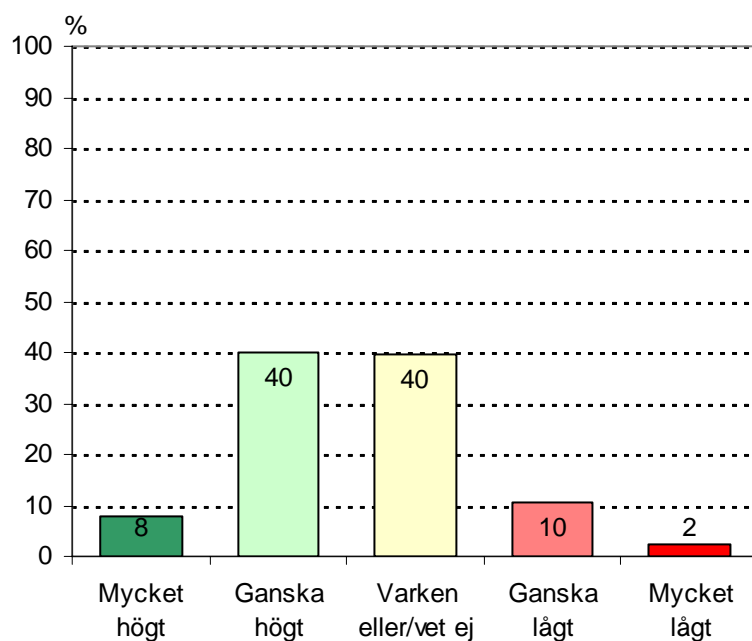
Figur 11: Har ni sökt/fått extra anslag för enhetens miljöarbete av Kompetensfonden, Miljömiljarden, KLIMP m fl?

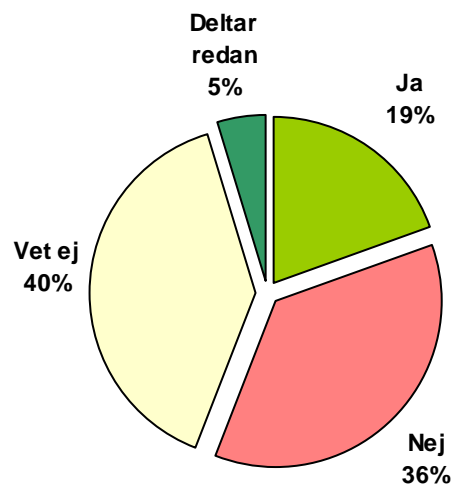
Figur 12: Bedriver ni på enheten något utåtriktat miljöarbete gentemot stadens invånare (Agenda 21) för att påverka deras miljömedvetenhet och miljöbeteende?

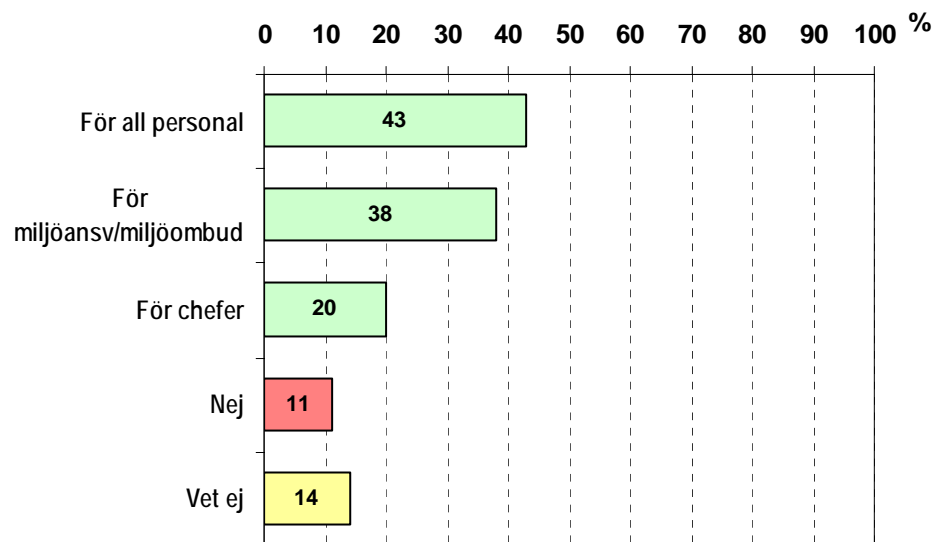
Figur 13: Hur upplever du att förvaltningsledningen prioriterar miljöfrågorna jämfört med andra krav som ställs på verksamheten?

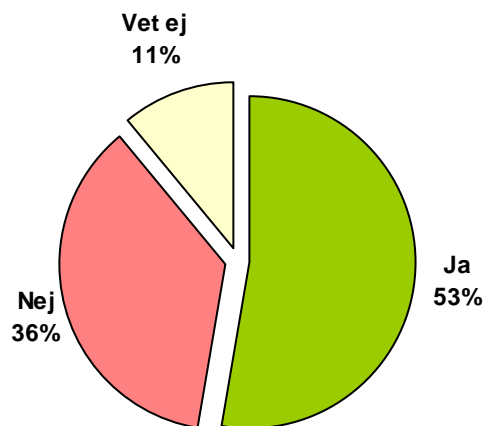
Figur 14: Skulle ni ha intresse av att delta i av staden organiserad miljödiplomering av verksamheten inom er enhet?

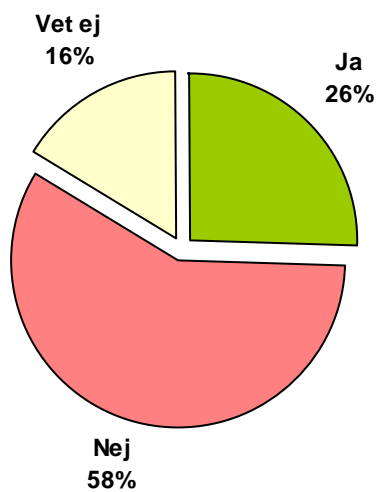
Figur 15: Är ni intresserade av utbildningar/kurser på miljöområdet för personalen vid er enhet?

Figur 16: Har du eller någon annan vid enheten under det senaste året deltagit i någon utbildning (kurs, seminarium, workshop) på miljöområdet som staden anordnat?

Figur 17: Har du hört talas om projektet "Stockholms Miljöhandbok" eller kommit i kontakt med dess aktiviteter?

TABELLER

1. Inom vilket verksamhetsområde arbetar du?

	%	Antal
Förskola	12	97
Skola, skolbarnomsorg	17	139
Äldreomsorg	14	115
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	12	96
Omsorg om funktionshindrade	11	88
Kultur och fritid	7	61
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	7	60
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	10	81
Annat verksamhetsområde	10	82
Ej svar	0	2
Alla verksamheter	100	821

2. Innehar du för närvarande någon chefsbefattning?

	Enhetschef mindre enhet	Chef högre nivå (avd el likn)	%	Antal
Förskola	57	43	100	97
Skola, skolbarnomsorg	62	38	100	139
Äldreomsorg	66	34	100	115
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	79	21	100	96
Omsorg om funktionshindrade	75	25	100	88
Kultur och fritid	82	18	100	61
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	62	38	100	60
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	54	46	100	81
Annat verksamhetsområde	60	40	100	82
Alla verksamheter	66	34	100	819

3. Hur många anställda finns vid den enhet där du är chef?

	-9	10 - 19	20 - 49	50 - 99	100 -	%	Antal
Förskola	1	8	53	36	2	100	96
Skola,skolbarnomsorg	2	4	14	44	36	100	138
Äldreomsorg	4	13	31	31	20	100	112
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	15	40	30	7	8	100	96
Omsorg om funktionshindrade	11	15	42	15	17	100	88
Kultur och fritid	18	33	42	3	3	100	60
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	12	41	32	8	7	100	60
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	36	34	21	4	5	100	79
Annat verksamhetsområde	30	19	28	11	12	100	81
Alla verksamheter	13	20	31	21	14	100	810

4. Har du budget och/eller personalansvar?

	Både budget o personalansvar	Endast personalansvar	Endast budgetansvar	Varken budget eller personalans	%	Antal
Förskola	99	1	0	0	100	97
Skola,skolbarnomsorg	85	13	0	2	100	138
Äldreomsorg	98	2	0	0	100	114
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	98	1	0	1	100	96
Omsorg om funktionshindrade	98	2	0	0	100	88
Kultur och fritid	95	0	2	3	100	61
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	93	5	2	0	100	60
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	91	7	0	1	100	81
Annat verksamhetsområde	93	2	0	5	100	82
Alla verksamheter	94	4	0	1	100	817

5. Känner du till Stockholms miljöprogram?

Flera svarsalternativ tillåtna - procentsumman kan överskrida 100

	Hört talas om det	Sett och bläddrat i det	Tittat på det på Internet	Läst i det	Använt det i verksamheten	Känner inte till det	Samtliga %	Samtliga Antal
Förskola	35	32	5	30	32	3	100	97
Skola, skolbarnomsorg	44	28	7	14	22	6	100	138
Äldreomsorg	34	27	10	17	39	4	100	114
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	41	23	7	20	18	4	100	95
Omsorg om funktionshindrade	33	39	11	32	23	3	100	88
Kultur och fritid	57	21	10	15	15	2	100	61
Infrastruktur - trafik, gata, fastigheter, lokaler, park, idrott	35	35	10	22	32	3	100	60
Övergrip adm/ledn, ekonomi, personal, plan, uppföljn	26	36	8	34	19	1	100	80
Annat verksamhetsområde	31	30	4	35	31	5	100	81
Alla verksamheter	37	30	8	24	26	4	100	814

6. Hur viktiga tycker du miljöfrågorna är i det arbete ni utför på enheten?

	Mycket viktiga	Ganska viktiga	Varken eller	Ganska oviktiga	Mycket oviktiga	Vet ej	%	Antal
Förskola	60	36	3	0	0	1	100	94
Skola, skolbarnomsorg	46	51	4	0	0	0	100	138
Äldreomsorg	37	48	11	1	1	3	100	113
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	19	53	19	9	0	0	100	96
Omsorg om funktionshindrade	28	55	10	3	2	1	100	88
Kultur och fritid	38	34	20	7	2	0	100	61
Infrastruktur - trafik, gata, fastigheter, lokaler, park, idrott	42	45	13	0	0	0	100	60
Övergrip adm/ledn, ekonomi, personal, plan, uppföljn	15	51	20	15	0	0	100	81
Annat verksamhetsområde	44	44	10	3	0	0	100	80
Alla verksamheter	37	47	11	4	1	1	100	811

7. Bedömer du intresset och engagemanget för miljöfrågor som stort eller litet vid enheten?

	Mycket stort	Ganska stort	Varken eller	Ganska litet	Mycket litet	Vet ej	%	Antal
Förskola	4	59	27	9	1	0	100	97
Skola, skolbarnomsorg	4	56	28	10	1	1	100	138
Äldreomsorg	2	43	39	13	3	1	100	113
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	3	42	31	19	5	0	100	96
Omsorg om funktionshindrade	2	49	32	14	3	0	100	88
Kultur och fritid	5	46	38	10	2	0	100	61
Infrastruktur - trafik, gata, fastigheter, lokaler, park, idrott	10	57	28	5	0	0	100	60
Övergrip adm/ledn, ekonomi, personal, plan, uppföljn	5	46	23	22	4	1	100	79
Annat verksamhetsområde	22	41	31	6	0	0	100	81
Alla verksamheter	6	49	31	12	2	1	100	813

8. Har ni utsett någon/några personer med särskilt ansvar för att driva på miljöarbetet vid enheten?

	Ja	Nej	Vet ej	%	Antal
Förskola	79	21	0	100	96
Skola, skolbarnomsorg	70	30	1	100	139
Äldreomsorg	75	24	2	100	114
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	45	51	4	100	94
Omsorg om funktionshindrade	76	23	1	100	87
Kultur och fritid	18	82	0	100	61
Infrastruktur - trafik, gata, fastigheter, lokaler, park, idrott	42	57	2	100	60
Övergrip adm/ledn, ekonomi, personal, plan, uppföljn	33	65	1	100	81
Annat verksamhetsområde	50	50	0	100	80
Alla verksamheter	58	41	1	100	812

9. Avsätts speciell tid/resurser för arbetet med miljöfrågor vid enheten?

Flera svarsalternativ tillåtna - procentsumman kan överskrida 100

	Ja, pengar	Ja, personaltimmar	Nej	Samtliga %	Samtliga Antal
Förskola	26	53	42	100	96
Skola, skolbarnomsorg	22	50	46	100	137
Äldreomsorg	7	46	52	100	112
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	6	37	62	100	94
Omsorg om funktionshindrade	15	48	51	100	88
Kultur och fritid	5	23	75	100	61
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	28	43	50	100	60
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	10	30	69	100	81
Annat verksamhetsområde	28	58	41	100	79
Alla verksamheter	16	44	53	100	808

10. Har ni några miljötaganden/miljöuppdrag för enheten inskrivna i er verksamhetsplan?

Flera svarsalternativ tillåtna - procentsumman kan överskrida 100

	Ja, formulerade av förvaltningen	Ja, formulerade av enheten	Nej, inga	Vet ej	Samtliga %	Samtliga Antal
Förskola	54	88	0	0	100	97
Skola, skolbarnomsorg	52	63	9	3	100	136
Äldreomsorg	52	77	2	0	100	113
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	46	60	8	1	100	93
Omsorg om funktionshindrade	44	86	3	0	100	87
Kultur och fritid	62	31	20	0	100	61
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	73	45	10	2	100	60
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	46	39	25	0	100	79
Annat verksamhetsområde	68	51	6	1	100	78
Alla verksamheter	54	63	8	1	100	804

11. Stockholms miljöprogram omfattar sex målområden. Gör ni vid enheten insatser inom något/några av dessa?

Flera svarsalternativ tillåtna - procentsumman kan överskrida 100

	Ja, inom miljöeffektiva transporter	Ja, inom säkra varor	Ja, inom hållbar energianvändn.	Ja, inom ekologisk planering o skötsel	Ja, inom miljöeff. avfallshantering
Förskola	41	47	53	58	78
Skola, skolbarnomsorg	25	34	38	40	71
Äldreomsorg	35	46	68	25	75
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	53	20	34	12	72
Omsorg om funktionshindrade	32	40	48	36	81
Kultur och fritid	23	30	25	18	77
Infrastruktur - trafik, gata, fastigheter, lokaler, park, idrott	63	24	41	31	51
Övergrip adm/ledn, ekonomi, personal, plan, uppföljn	31	26	43	13	68
Annat verksamhetsområde	49	48	55	26	69
Alla verksamheter	38	36	46	30	72

forts

	Ja, inom sund inomhusmiljö	Nej inte inom något av dessa	Vet ej	Samtliga %	Samtliga Antal
Förskola	55	2	4	100	96
Skola, skolbarnomsorg	63	5	1	100	133
Äldreomsorg	32	1	2	100	111
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	41	4	4	100	94
Omsorg om funktionshindrade	47	3	0	100	88
Kultur och fritid	40	10	0	100	60
Infrastruktur - trafik, gata, fastigheter, lokaler, park, idrott	46	10	3	100	59
Övergrip adm/ledn, ekonomi, personal, plan, uppföljn	44	10	3	100	80
Annat verksamhetsområde	49	8	0	100	80
Alla verksamheter	47	5	2	100	801

12. Gör ni vid enheten något av följande ... ?

Flera svarsalternativ tillåtna - procentsumman kan överskrida 100

	Påverka personalen cykla åka kollektivt	Väljer miljömärkt vid inköp	Ställer miljökrav vid upphandling	Använder lågenergilampor vid enheten	Sparar energi på annat sätt	Återvinner papper
Förskola	45	90	32	64	70	89
Skola, skolbarnomsorg	45	61	40	56	40	93
Äldreomsorg	46	81	45	71	60	89
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	52	53	26	55	54	89
Omsorg om funktionshindrade	47	78	26	61	63	91
Kultur och fritid	31	62	41	43	44	84
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	56	46	75	40	33	84
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	44	62	43	43	43	96
Annat verksamhetsområde	50	72	54	56	60	90
Alla verksamheter	46	68	41	56	53	90

forts

	Tar hand om / återlämnar farligt avfall	Sorterar andra slags avfall (glas,metall,plast)	Håller koll på inomhusmiljön (vent. buller mm)	Gör inget av ovanstående	Samtliga %	Samtliga Antal
Förskola	97	89	79	0	100	97
Skola, skolbarnomsorg	94	71	86	0	100	134
Äldreomsorg	93	87	50	0	100	110
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	89	86	61	0	100	93
Omsorg om funktionshindrade	93	90	63	1	100	88
Kultur och fritid	85	57	66	2	100	61
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	84	58	49	0	100	57
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	86	68	52	0	100	79
Annat verksamhetsområde	90	69	59	0	100	78
Alla verksamheter	91	77	64	0	100	797

13. Har ni sökt/fått extra anslag för enhetens miljöarbete av Kompetensfonden, Miljömiljarden, KLIMP m fl?

	Inte sökt anslag	Sökt men inte fått anslag	Fått anslag	Vet ej	%	Antal
Förskola	81	3	15	1	100	96
Skola,skolbarnomsorg	72	5	16	7	100	133
Äldreomsorg	91	2	1	6	100	111
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	86	0	7	8	100	93
Omsorg om funktionshindrade	89	1	8	2	100	87
Kultur och fritid	85	2	3	10	100	61
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	41	9	32	19	100	59
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	84	0	11	5	100	79
Annat verksamhetsområde	71	1	22	6	100	79
Alla verksamheter	79	3	12	7	100	798

14. Bedriver ni på enheten något utåtriktat miljöarbete gentemot stadens invånare (Agenda 21) för att påverka deras miljömedvetenhet och miljöbeteende?

	Ja	Nej	Vet ej	%	Antal
Förskola	20	75	5	100	95
Skola,skolbarnomsorg	21	70	9	100	131
Äldreomsorg	6	84	10	100	108
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	8	85	8	100	93
Omsorg om funktionshindrade	15	81	5	100	87
Kultur och fritid	15	77	8	100	61
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	21	67	12	100	57
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	8	87	5	100	79
Annat verksamhetsområde	29	65	6	100	80
Alla verksamheter	15	77	8	100	791

15. Hur upplever du att förvaltningsledningen prioriterar miljöfrågorna jämfört med andra krav som ställs på verksamheten?

	Mycket högt	Ganska högt	Varken högt eller lågt	Ganska lågt	Mycket lågt	Vet ej	%	Antal
Förskola	7	42	29	14	5	3	100	96
Skola, skolbarnomsorg	3	35	43	10	3	6	100	134
Äldreomsorg	10	38	36	13	1	3	100	111
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	9	48	29	8	2	4	100	93
Omsorg om funktionshindrade	8	33	43	10	3	2	100	88
Kultur och fritid	3	30	38	22	3	3	100	60
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	9	44	41	2	2	3	100	59
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	6	44	41	6	1	1	100	79
Annat verksamhetsområde	18	47	24	10	0	1	100	79
Alla verksamheter	8	40	36	10	2	3	100	799

16. Vad skulle ni vid er enhet främst behöva för att komma igång med/vidareutveckla miljöarbetet?

	Att miljöfrågorna prioriteras högre av förvaltn/staden	Tydligare anvisningar o uppföljn av miljö i budget mm	Ökat stöd av förvaltningens miljösamordnare	Särskild tid / resurser för miljöinsatser vid enheten	Person utsedd att driva miljöfrågorna vid enheten	Hjälp att utveckla bättre rutiner vid enheten
Förskola	23	20	39	51	22	29
Skola, skolbarnomsorg	14	19	38	49	20	28
Äldreomsorg	11	33	37	45	21	34
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	7	23	22	29	21	26
Omsorg om funktionshindrade	10	20	31	44	14	28
Kultur och fritid	12	24	29	32	14	32
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	20	25	13	25	13	16
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	13	25	15	14	6	11
Annat verksamhetsområde	16	34	32	34	12	30
Alla verksamheter	14	25	30	38	17	27

forts

	Checklistor o konkreta ex på vad man kan göra	Mer utbildning / kunskaper för personalen	Annat	Samtliga %	Samtliga Antal
Förskola	61	57	15	100	95
Skola, skolbarnomsorg	60	49	8	100	130
Äldreomsorg	64	50	7	100	107
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	60	35	9	100	86
Omsorg om funktionshindrade	67	56	9	100	86
Kultur och fritid	73	37	5	100	59
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	49	35	16	100	55
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	69	32	10	100	71
Annat verksamhetsområde	47	36	12	100	74
Alla verksamheter	61	45	10	100	763

17. Skulle ni ha intresse av att delta i av staden organiserad miljödiplomering av verksamheten inom er enhet?

	Ja	Nej	Vet ej	Deltar redan	%	Antal
Förskola	30	32	30	7	100	96
Skola, skolbarnomsorg	28	25	42	5	100	133
Äldreomsorg	19	31	46	4	100	109
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	9	41	50	0	100	92
Omsorg om funktionshindrade	24	31	43	2	100	88
Kultur och fritid	15	31	53	2	100	61
Infrastruktur - trafik, gata, fastigheter, lokaler, park, idrott	19	44	34	3	100	59
Övergrip adm/ledn, ekonomi, personal, plan, uppföljn	7	57	30	7	100	77
Annat verksamhetsområde	16	48	24	13	100	80
Alla verksamheter	19	37	39	5	100	795

18. Skulle ni kunna tänka er att betala för en sådan tjänst?

	Nej	Ja, upp till 5000 kr per år	5001-10 000 kr per år	Mer än 10 000 kr per år	%	Antal
Förskola	75	23	2	0	100	94
Skola, skolbarnomsorg	76	19	5	0	100	131
Äldreomsorg	87	9	4	0	100	107
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	91	6	3	0	100	87
Omsorg om funktionshindrade	82	17	0	1	100	85
Kultur och fritid	86	10	2	2	100	59
Infrastruktur - trafik, gata, fastigheter, lokaler, park, idrott	84	9	7	0	100	55
Övergrip adm/ledn, ekonomi, personal, plan, uppföljn	81	14	3	3	100	73
Annat verksamhetsområde	68	22	7	4	100	74
Alla verksamheter	81	15	4	1	100	765

19. Är ni intresserade av utbildningar/kurser på miljöområdet för personalen vid er enhet?

Flera svarsalternativ tillåtna - procentsumman kan överskrida 100

	Ja, för all personal	Ja för miljöansv / miljöombud	Ja, för chefer inkl jag själv	Nej	Vet ej	Samtliga %	Samtliga Antal
Förskola	54	49	18	8	6	100	96
Skola, skolbarnomsorg	38	49	18	9	11	100	132
Äldreomsorg	46	58	27	2	9	100	110
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	32	29	13	16	25	100	93
Omsorg om funktionshindrade	53	49	31	9	6	100	87
Kultur och fritid	38	25	17	10	18	100	60
Infrastruktur - trafik, gata, fastigheter, lokaler, park, idrott	56	14	25	5	21	100	57
Övergrip adm/ledn, ekonomi, personal, plan, uppföljn	30	18	17	29	22	100	77
Annat verksamhetsområde	46	24	16	19	10	100	80
Alla verksamheter	43	38	20	11	14	100	792

21. Har du eller någon annan vid enheten under det senaste året deltagit i någon utbildning (kurs, seminarium, workshop) på miljöområdet som staden anordnat?

	Ja	Nej	Vet ej	%	Antal
Förskola	78	20	2	100	96
Skola, skolbarnomsorg	54	28	18	100	131
Äldreomsorg	71	22	7	100	110
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	32	50	19	100	92
Omsorg om funktionshindrade	62	29	9	100	87
Kultur och fritid	16	76	9	100	58
Infrastruktur - trafik, gata, fastigheter, lokaler, park, idrott	54	36	10	100	59
Övergrip adm/ledn, ekonomi, personal, plan, uppföljn	30	55	15	100	78
Annat verksamhetsområde	59	34	8	100	80
Alla verksamheter	53	36	11	100	791

22. Har du hört talas om projektet "Stockholms Miljöhandbok" eller kommit i kontakt med dess aktiviteter?

	Ja	Nej	Vet ej	%	Antal
Förskola	30	47	23	100	93
Skola, skolbarnomsorg	24	65	12	100	130
Äldreomsorg	19	60	20	100	108
Individ och familjeomsorg - socialtjänst	20	67	13	100	93
Omsorg om funktionshindrade	27	51	21	100	84
Kultur och fritid	19	73	9	100	59
Infrastruktur - trafik,gata,fastigheter,lokaler,park, idrott	30	61	9	100	57
Övergrip adm/ledn,ekonomi,personal,plan,uppföljn	23	59	18	100	78
Annat verksamhetsområde	40	40	20	100	80
Alla verksamheter	26	58	16	100	782

SVAR PÅ ÖPPNA FRÅGOR

1. Inom vilket verksamhetsområde arbetar du?

Annat verksamhetsområde Vilket

- Adm chef skolmåltid, lokalvård
- Arbetslivsinriktad rehabilitering
- Arbetsrehabilitering
- Avd.chef/administration+stadsmiljö
- Avfallshantering
- arkiv
- avdelningschef förskola, skola, omsorg och fritid
- Beställaravdelning för äldre och funktionshindrade
- Brand
- Brandförsvaret
- begravningsverksamhet
- brand
- både förskola och skola
- Forskning och utveckling
- Förskola, skola, fritid
- Förskola, skola, fritid
- förebyggande verksamhet inkl fritid, förskola, socialtjänst
- förskola och skola
- förskola, skola och skolbarnsomsorg, fritid och kultur, omsorg om barn och ungdomar med funktionsnedsättning, förebyggande insatser inom individ och familjeomsorg
- HVB Vuxna
- HVB, barn och Ungdom inom socialtjänstförvaltningen i Stockholm
- habilitering av förskolebarn
- Idrott
- Integration, arbetsmarknad och kultur
- IoF Vuxen socialpsykiatri
- IT
- idrott inne anläggningschef
- Kommunikation & service
- Kyrkogård
- kyrkogårdsförvaltning
- Livmedelskontrollen
- Medborgarkontor
- Medborgarservice
- Miljö
- Miljöförvaltningen
- Miljö- och hälsoskydd
- Missbrukarvård
- Myndighetsutövn. äldre/funktionshindrade
- Mötesplats Kista Medborgarkontor

- medborgarkontor
- miljö
- miljöförvaltning
- miljöförvaltningen
- Näringslivsfrågor och funktionshindrade. Biträdande avdelningschef för beställaravdelningen med inga under enheter
- Parklek
- parklek
- Renhållningsförvaltning
- Räddningstjänst
- rehabilitering
- räddningstjänsten
- Serveringstillstånd
- Socialtjänstförvaltningen/Stödboende
- Stödverksamhet för barn och ungdom med särskilda behov
- inkl. omsorg för barn och ungdom med funktionsnedsättning
- samt förskola
- skola+försk i min enhet
- stadsbyggnad
- stadsledningskontoret
- Trafik kontoret, Teknik
- tillsynsmyndighet
- Vård o Omsorg, Individ och familj och funktionshindrade
- vuxenutbildning
- Äldreomsorg, individ och familjeomsorg samt omsorg om funktionshindrade
- Äldre-o funktionshindrade, myndighetsutövning
- Är t.f rektor och enhetschef för en enhet bestående av både förskola och skola och skolbarnsomsorg.

12. Gör ni vid enheten något av följande ... ?

Annat Vad?

- Akustikbehandling och synanpassning
- Allt detta görs inom stadsdelen ej specifikt hos oss
- Använder enbart miljöfordon
- Arbetar med miljözonen för Stockholms innerstad
- Arbetar med projektet Miljö i fokus
- Arbetar med stadens miljödiplom
- använder baksidor till kladdpapper
- använder miljöbilar
- Driver en secondhandaffär, en fördel för "alla" innevånare i stadsdelen, med återanvändning av saker.
- delvis lågenergilampor, kostnadsfråga
- elektronikskrot
- entreprenader krävs på miljökrav
- Friskvårdssatsningar

- Följer aktuella frågor inom miljöområdet. Åtgärder om möjliga att genomföra rent praktiskt eller resursmässigt..
- hälsosatsning, vad gäller mat motion etz
- information till boende
- Kompostering
- kompost
- komposterar
- komposterar både hushållsavfall och trädgårdsavfall
- kompostering
- maskinval efter miljöklassning
- Pedagogiskt miljöarbete med förskolebarnen
- Renar förorenat vatten
- Skickar tillbaka uttjänade varor till leverantören
- Svårt med återvinningskärl tomburkar ,glas och tidningar. Personal tar i egna bilar till stationer nära hemmet.
- trädgårdskompost

13.Har ni sökt/fått extra anslag för enhetens miljöarbete av Kompetensfonden, Miljömiljarden, KLIMP m fl?

Fått anslag För vad?

- 70.000:- till ett växthus
- Arbeta med elevernas miljö.
- Asbestinventering och sanering i tunnelsystem
- Att utveckla olika miljöaspekter på skolan.
- Avfallshantering
- Avgasrening av tunga fordon
- anlägga skolträdgård
- Bl a resurseffektiva och miljöanpassade lokaler (dock för hela förvaltningen)
- Brööppning optimering
- Byggt ett uteklassrum
- byte till energisnålare gatubelysning
- cykel
- Div projekt
- Egenkontroll&energi fastighetsägare
- Energiberäkning
- Energieffektivisering
- ekologiskt mellanmål, tyvärr var anslaget så litet så vi bedömde att inte använda detta för det var ett jättearbete att redovisa detta.
- ena skolgården
- ett flertal
- ett stort antal projekt
- Flera avdelningar har fått
- Flera ggr under åren
- Flera olika projekt Lambarö, inomhusmiljö etc
- Flera projekt

- Fått finansiellt stöd till merkostnad för Toyota Prius
- Fått för kompost
- Fältskoleverksamhet, pedagogiska uterum
- För att kunna start upp ordentlig sopsortering vid en "större" enhet
- fyra projekt
- Green Machine en komposteringsmaskin
- Grönskande levande gårdar.Deltar i Sortera mera! Upptäck naturen.
- Gård
- Gårdsprojekt på Gärdets förskola
- grönare förskolegård
- göra gården grönare, plantering av träd odlingslådor
- hjälp av Agenda21-samordn. med miljödiplomet, där vi erhållit första årets diplom och är på väg mot 2:an. Visst bidrag från stadsdelen...
- Info om farligt avfall
- Infoprojekt
- Inte sökt anslag under det år jag varit EC i denna enhet.
- informationsprojekt
- installation av katalysatorer på tunga dieselfordon (räddningstjänstfordon)
- Klimatakuten
- Klimatarbete, miljöbilar, målstyrd tillsyn, information om farligt avfall, markföroreningar
- Kompostmaskin
- Källsortering, tilläggsisolering, byte av fönster, solceller på vissa
- kompostering
- kontinuerlig kvicksilvermätning för krematorier
- Markförbättrande åtgärder för stadens gatuträd
- Miljöarbete inom enheten
- Miljögifter, inomhusmiljö, övergödning
- Miljöhandboken, Miljöanpassad upphandling, 10 miljonerspotten för skolor, Hälsomässigt hållbara hus,
- Miljöhandboksprojektet
- Miljökontainrar att förvara bränslen och övrigt riskavfall före destruktuering. En större sopkomprimator belägen på farsta idrottsplats
- Miljömiljarden till förskola och skola
- Miljömiljarden, projektnamn: Fjärilsrestaurang & Skapande uterum
- Miljövänlig avfallssortering
- Mobilt reningsverk, asbets-inventering-sanering
- miljömiljarden
- miljöskåp
- miljövänliga avloppslösningar inom ett koloniområde
- mätning av rökgasrening
- Naturstig
- Ombyggnad av utomhusmiljö på en av våra integrerade enheter, så att kretsloppstanken kan komma till stånd
- Pedagogiskt miljöarbete med barnen
- Projekt inom förvaltningen
- plantering av träd på förskolegård

- Rening av förorenat vatten, tar hand om utsläpp av petroleum och kemikalier samt övergår till eldning av gasol istället för petroleum.
- resurseffektiva och miljöanpassade lokaler samt A21 projekt
- rörelsedetektorer
- Sandåtervinning
- Sluttäckning och rivning på gamla Lövsta deponin, Biologisk behandling av matavfall
- Solceller
- Sophantering vid Liljevalchs konsthall, Miljöstation på Kulturhuset samt ventilationsåtgärder/utsug på konstkansliets konserveringsatteljé (avser kulturförvaltningen). Miljöfrågorna samordnas inom min avdelning.
- saknar info
- TJÄNSTECYKEL
- Trädgårdsodling 3.000:-
- tre projekt
- Utformning av en skolgård i kretsloppstanke
- Utredning elförbrukning vid en skola
- Utveckla miljön: komposteringsanläggning, Trädgårdsodling, växthus, grönytor, skötsel av närmiljön
- utbyte av kylskåp
- utomhusmiljön,byte av armatur och energilampor
- utomhuspedagog samt miljöstugor (via Yvonne Tegner på stadsdelsförvaltningen)
- Återvinning av schaktmassor/asfalt

14. Bedriver ni på enheten något utåtriktat miljöarbete gentemot stadens invånare (Agenda 21) för att påverka deras miljömedvetenhet och miljöbeteende?

Ja Vad?

- 5 åringar i miljögrupp får uppgifter hem att leta miljömärken med föräldrarna, har barnen med vid sopsortering
- A21-samordning gentemot stadens nätverk för A21
- Agenda 21 inom en rad områden
- Anslår tider och platser för insamling av miljöfarligt avfall. Utställningar, kampanjer i aktuella miljöfrågor som energiförbrukning, tvättmedel med mera.
- Arbetar aktivt med barnen
- Arbete med elever och lite med föräldrar
- Arbete med eleverna(skola)
- Avfallshantering på kyrkogårdar, återvinningsbara sorgbinderier alla verksamheter inom barn och ungdomar är ju riktade till allmänheten och därmed blir alla insatser som enheterna gör också viktiga i påverkansarbetet för bättre miljöbeteende och medvetenhet
- Barnen deltar i miljökicken
- Bl a information om "miljöåtgärder", som den enskilda medborgaren själv kan göra, via ett informationsblad till samtliga hushåll i Älvsjö.
- Brandförsv. verksamhetsplan

- barnen berättar för sina föräldrar ang kompost, pappersåtervinning. Barnen tar hem eget tillverkat papper
- besökarna är med och källsorterar.
- Cirkelverksamhet för våra brukare.
- deltagit i bland annat städning av stadsdelen
- deltar i projektet Miljöakuten
- Ej genom min enhet men genom stadsdelen
- En person är anställd i förvaltningen att bevaka/utveckla dessa frågor
- Ett gymnasieprogram på skolan är miljöcertifierat
- elevernas undervisning
- ev på våra boenden för klienter öka medvetenhet
- Främjar företag som erbjuder miljöprodukter/tjänster samt stödjer företag i deras frivilliga miljöarbete.
- Fältskola,Naturreservat,Information
- Förskolan är miljödiplomerad och vi arbetar dagligen med våra barns miljömedvetenhet Försöker påverka våra brukare att använda sopsortering som finns i de fastigheter de bor. Försöker uppmuntra våra brukare att köpa miljövänligt och kravmärkt och även påverka dem att sopsortera
- Förvaltningen har ett gemensamt program
- förmedla miljötankande till våra elever
- försöker påverka våra brukare
- Genom arbetet på Parklekarna
- Grön Flagg
- Grön Flagg med eleverna
- Grönskande gårdar, sortera mera, info om källsortering, parkplaneringsmöten, m.m.
- Grönskande Levande gårdar, Miljödiplomerad, Samverkan för hållbart resande , Stockholm Mobilitet, Energirådgivning, Trafikantveckan, Gårdsvandringar, Naturvandringar för allmänheten
- genom barnen blir föräldrar medvetna förhoppningsvis.
- genom eleverna
- genom källsortering
- grönskande levande gårdar och närsamhällen, säker och lekvänlig skolväg, vi syns i Solberga, Sortera mera, miljöguidningar i Älvsjöskogen, info kring vattenvård vid Långsjön, vattenpark i Sjöängen samt info insatser via hemsida, medborgarkontor, miljöhörna,infoblad till alla hushåll, seminarier mm, mm
- Hinkkampanj i servicehuset.
- Hjälper våra brukare att sopsortera
- har en person anställd som enbart arbetar med A21 frågor
- hjälper till att sopsortera
- I all vår verksamhet ingår att ge miljöperspektivet för hantering av medborgarnas avfall
- I undervisningen kontinuerlig info
- Indirekt genom barnen
- Information
- Information och påverkan av elever
- Information, avfallspalnering mm
- Information, möten etc

- Ingår i Läroplanen som ett generellt uppdrag gentemot eleverna. Inköp av litteratur inom området. Exponerar och har för utdelning broschyrmaterial etc producerat av staden.
- Inom Hammarby Sjöstadsprojektet försöker vi påverka de boende. Info bl.a. genom Glashus Ett.
- i vårt dagliga klientarbetet
- information till besökare om att släcka efter sig och att slänga avfall i avsedda behållare
- informera föräldrar om grön flagg arbetet
- informerar föräldrarna om vårt arbete
- Ja, om Grön Flagg räknas dit.
- Kommunikationsverksamhet
- klottersanering
- komposterbara blombinderier utan plast-/plåtdestraljer
- kör miljöbilar
- Med föräldrarna. Miljön kring skolan.
- Miljödag med utställning kring vårt miljöarbete
- Miljödiplomering
- Miljöfrågor utgör en naturlig del i förskolors och skolors dagliga verksamhet
- med barnen och deras föräldrar, har erhållit miljödiplom
- miljöbilar, klimatarbetet m m
- mot elever på skolan
- Naturstig
- Park och gatustädning på hela södermalm och gamla stan
- Påverka de boende
- påverkan av barnen
- Secondhandaffär. Diskussioner angående miljön i personalgrupperna .Varav flertalet personal bor i staden.
- Sophantering
- Städar parker och utegårdar
- Städdagar,
- Städdagar, miljöpapperskorgar mm
- Städprojekt m.m
- Säkra skolvägar samt ett antal miniprojekt
- sopsortering
- sopsortering, återvinning av matavfall, miljödiplomering, gårds- och naturvandringar m.m.
- särskilda miljödagar då föräldrar och boende bjuds in
- söker certifikat i grön flagg tillsammans med föräldrar
- Tanken är att besökarna ska släcka lysen efter sig
- Tillhandahåller litteratur inom miljöområdet
- Undervisning av elever i miljöfrågor
- Upplysning om bla råttor, skadedjur generellt
- Utbildning av elever
- Utställningar
- Utställningar, gruppinformation
- undervisning
- utbildar o påverkar våra elever

- Vet ej hur aktivt arbetet är denna termin
- Vi har ansvarat för att ta fram Miljöprogrammet tillsammans med Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Vi ansvarar för miljömiljarden.
- Vi tar emot begagnade saker /bohag, sorterar, reparerar, och säljer i vår second handbutik
- Via barnen kontra föräldrar
- Via barnens föräldrar
- Via elever om det som händer på skolan och förskolorna
- Via föräldrar
- Vår vandringsutställning Lekopricksaffären: en pedagogisk utställning med miljö- och rättvisemärkta varor av olika slag samt att vi haft seminarier och utåtriktade aktiviteter av olika slag till stadens anställda (agenda21, konsumentvägledare, miljöombud mfl.) och allmänheten när det gäller hållbar konsumtion ur olika aspekter. M.m m.m
- verksamheten med barnen
- vår miljösamordnare vet
- vårstädning med eleverna
- Återbruk av material

16. Vad skulle ni vid er enhet främst behöva för att komma igång med/vidareutveckla miljöarbetet?

Annat Vad?

- Allt arbete utförs i egna hem
- Anser det tillräckligt.
- Att man på förvaltningsnivå driver ökade miljökrav vid upphandling Att staden i form av SISAB och stadsdelsförvaltningen ser till att det finns lokaler och utrustning för vårt miljöarbete. Miljöstugor, utrymmen för grovsopor mm.
- Att vi själva på skolan engagerade oss och skärpte till oss.
- Bättre möjligheter för källsortering i stadsdelen
- Bättre upphandlingar och sophantering
- Det sopsorteringshus vi ansökt om
- Då all vår verksamhet med behandling av avfall och upphandling av avfallstjänster innehåller miljöarbete så är det inga speciella åtgärder som behövs utan en kontinuerlig utveckling av dagens arbete
- Egen El-mätare
- Ekonomisk kompensation för inköp av kravmärkta livsmedel
- Ekonomisk vid inköp av miljövänliga fordon och redskap
- Enheten behöver inget speciellt då vi själva i väldigt liten omfattning kan arbeta mer miljötänkande än vi redan gör.
- Exempel kopplade till budgettillskott - inte bara krav att åsidosätta annat, utan ett verkligt tillskott. Önskas en effektivare miljösamordnare. Tydligare belöning från staden om miljöåtgärder vidtas.
- Extra anslag
- ekonomisk kompensation för ovanst
- extra öronmärkta resurser
- Förvaltningens miljösamordnare driver frågorna mycket bra

- fortsätta miljöarbetet samt få pengar till det på vår enhet
- Hjälp med sophantering, miljöstugor fr förvaltn.
- Inget
- Inte så aktuellt då vi är en enhet inom stadsdelsförvaltningens huvudkontor där andra ansvarar för miljön inom byggnaden och inköp av varor dit. Enheten har dock en leasingbil som drivs med alternativt bränsle.
- ingenting
- inget
- inget behov
- inget nu
- integrering av miljöarbetet i det vanliga arbetet
- Jag tycker vi har ett alldeles utmärkt miljöarbete på våra förskolor. De ovan angivna förslagen är uppfyllda. Möjligtvis skulle man kunna skicka fler medarbetare på det stora utbud av kostnadsfria utbildningar som finns. Dessvärre blir då vikariekostnaderna för höga.
- jag tycker att det fungerar mycket bra nu
- kontinuitet i stadens krav på miljöarbetet
- Lättare för förskolepersonal mfl att lämna arbetet för utbildning och info om miljöfrågor, även mer ledig tid hos enhetscheferna för dessa ändamål. dom har ofta inte tid. Kökspersonalen i skolorna är ofta inte intresserade heller.
- Mer pengar bör avsättas miljö måste få kosta
- Miljöarbetet fungerar bra på enheten som det är.
- Miljöstugor för sortering och återvinning!!
- Möjlighet att köpa/leasa en miljövänlig minibuss som vi använder i vår verksamhet. Vi har i dagarna tvingats förnya vårt avtal på den Toytabus
- mer budgetresurser
- mer pengar till enheten
- mer tid
- miljöcertifiering
- Ombyggnad av sopsorteringsställe
- Ombyggnad av skolan
- Praktiska förutsättningar, dels i form av utrymme för sortering
- Påverka fastighetsägare gällande källsortering mm
- pengar
- Resurser som tillförs inte tas inom ram
- Räcker som det är
- Sorteringskärl för sopor
- Större vikt vid centrlupphandling i staden
- Svårt på kontor.
- TID och ORK
- Tror att vi bedriver arbetet på ett så miljövänligt sätt som det är möjligt.
- tillräckligt bra nu
- tycker inte jag saknar något
- tycker vi gör vad som kan förväntas av oss
- utrymme för sortering, stöd i att sortera på ett enkelt sätt, minska pappersanvändning genom andra tekniska möjligheter
- Vi har de resurser som behövs för att driva miljöfrågorna aktivt

- Vi driver i första hand verksamheten. det är inte alltid så lätt att få miljön att gå ihop med budgetkraven.
- Vi har en Agenda 21 samordnare på SDF. Heltid. Därför behöver vi inte arb. "så mycket" med dessa frågor.
- Vi har en bra nivå nu
- Vi har försökt att få ett soprum där vi sortera soporna, men som vanligt finns det annat som prioriteras högre när det fattas pengar.
- Vi har nästan allt av detta.
- Vi har utbildat oss
- Vi jobbar aktivt genom våra fsk,skolor
- Vi tycker nog att detta är igång och fungerar bl.a. genom det speciella miljöprogram vi har för hammarby Sjästad
- Vi är en beställarenhet. Miljöarbetet handlar om vad som kan göras inom ett kontor
- Vi är igång bra!
- Vi är på gång
- Vill inte komma igång mer än nu.
- vet ej
- vi är igång med vårt miljöarbete..
- vi är liten förvaltn som fixar det
- vår enhet behöver inte driva eget miljöarbetet
- Ökade intäkter

20. Har du förslag på utbildningar/kurser på miljöområdet som behövs vid er enhet?

- Pressen på våra anställda är redan mycket hög. Vi har höga krav på oss att prestera mer hela tiden. Som chef måste jag vara försiktig med hur mycket utbildning mina anställda skall gå per termin. Så det måste vara på lagom nivå - ! 1. Vilka krav kan vi ställa på entreprenörer angående materialanvändning och materialsortering vid rivning och renovering? 2. Lagstiftning kring hantering av livsmedel apropå den nya livsmedelslagstiftningen 060601.
- 1. Ökad miljömedvetenhet 2. Vad kan vi konkret göra ?
- Allas delaktighet och ansvar - hur praktiskt miljöarbete kan fördelas på en arbetsplats. Särskilda kurser riktade till skolans personal, som ju har i uppgift att även engagera elever i arbetet.
- Allmän miljökunskap
- Att leva i en ekologisk samklang i storstadsmiljö
- Att personal ska kunna se sitt arbete i en större sammanhang angående miljö
- Avfallshantering
- Avfallssortering Utveckla ekologiska inköp
- Bra om tex vaktmästarna som tar en stor del i allt vad återvinning/hantering övrig personal likaså i att bli mer medvetna om hur vi hushåller resurserna.
- Denna fråga måste besvaras av respektive förskola/skola
- Det viktigaste är att utbildningen sker på arbetsplatsen
- Det är bra det som finns
- Det är en fråga som måste diskuteras med medarbetarna.

- Då vi jobbar med tekniska anläggningar och den nya tekniken kräver att vi håller oss ajour är det bara en ekonomisk fråga energihushållning och alternativa energi källor kan ge stora besparingar åt staden
- Eftersom detta är en ren administrativ enhet med ingen medborgarkontakt så kan en miljöutbildning utifrån den rena administrativa miljön vara en inriktning. För att motivera personalen så måste en sådan utbildning vara kopplad till den egna verksamheten.
- Eftersom en förskola har arbetat med att få en bra utemiljö skulle vi gärna vilja gå en utbildning som finns på Skillebyholm i Järna. Har haft kontakt med dem tidigare.
- En samlad kurs/utbildningstillfälle för att belysa ett helhetsbegrepp betr. miljö
- En kurs / information som stimulerar personalen att tänka mer miljöinriktat och hur man kan arbeta pedagogiskt med barnen med miljö
- En utbildning där vi får kunskap om vad o hur den lilla människans handlande påverkar de större sammanhangen.
- Energibesparingsåtgärder, återvinningsåtgärder, säkerhet.
- Enkla tips och råd om verkningsfulla förändringar inom kontorsområdet - annat än det enkla om att sortera papper etc.
- Ett kursinnehåll som visar vad man enkelt kan göra i vardagen. Vi har en Förskola som har resurser att kompostera och odla i en liten odlingslott, men p.g.a omorganisation och ombyggnad har vårt tidigare arbete nu stått stilla , så enkurs med inriktning kompost och odlign vore intressant. Förv.sd 22 gör mycket för att stödja verksamheten, men det är ibland svårt att prioritera för att hinna med allt som vi villhinna med i verksamheten.
- Fortbildning omkring Hållbar utveckling, bättre resursanvändning o. dyl
- Få personal att förstå vikten av miljöarbete
- Föreläsningar i ämnet, där man betonar vikten av att arbeta på ett miljövänligt sätt.
- Grundkurs allmän info
- grundläggande miljöutbildning miljökrav vid upphandlingar
- Hantering av farliga material och ämnen, hur det skall förvaras med acceptabel säkerhet, hur man avhänder sig miljöfarliga material o dyl, skyddsföreskrifter och skyddsutrustning
- Hur man kan anpassa verksamheten för att minska negativ miljöpåverkan, t.ex inom skolmåltid och transporter.
- Hur man kan spara energi
- Hur man kanske skulle kunna bygga en väderkvarn i parken så man kan få energi genom den och så passar den in om den blir fin.
- Hur man sparar energi, Eco-driving, avfallssortering.
- har inget förslag men det behövs mer övergripande information i miljöarbete.hur man får in det som en naturlig del av verksamheten.
- tips och idéer.
- I första hand en grundläggande miljöutbildning för samtlig personal (planeras f n att genomföras i höst).
- I nuläget inga förslag
- I så fall skall det handla om det som lärarna i vardagen hanterar och kommer i kontakt med.
- Information om vikten av miljöarbetet, varför man ska göra, vad är det för konsekvenser. Praktiska exempel på vinsterna.
- Information om vilka miljöeffekter som vår verksamhet genererar.
- Inga egna förslag

- Inga förslag f.n.
- Inga specifika kurser eller utbildningar utan vi följer kontinuerligt vad som finns att tillgå på allmänna marknaden.
- Inget så här på rak arm
- Inte annat än sådant som är av allmänt intresse.
- Inte just nu - vi går emellanåt på konferenser / utbildningar
- inga förslag
- Jag tror mer ett samtal för ökad medvetenhet. Vad var och en kan bidra med som ökar kunskapen om miljön
- Just nu håller vi på med att försöka att miljödiplomera oss och det är fullt tillräckligt med de utbildningsinsatser som det medför. Däremot intressant för framtiden och då behöver vi fundera över vad vi behöver.
- Konkret och rent praktiskt miljöarbete. Tydliga och regelbundna checklistor att följa och följa upp detta arbete, i så fall. Några anläggningar som försöksobjekt skulle vara lämpligt som uppstart.
- Kurser till miljöombuden.
- Källsortering av avfall Sparande av energi
- komma igång-utb avvaktar även stockholms miljöhandbok.Har tyvärr inte möjlighet att närvara på informationen 6 sept
- konkreta tips och idéer om hur man arbetar med barn 1-5 år på ett medvetet och långsiktigt sätt. Goda exempel. m.m.Vilka material som behövs, sortering på avd. osv.
- Medvetenheten finns redan, det är yttre ramar och förutsättningar som behöver förbättras
- Miljöarbete i vardagen kanske. Vi arbetar inte med miljöfarligt avfall eller liknande.
- Miljöarbete som kan hanteras på effektivt och lätthanterligt sätt.
- Miljöeffekter vid utsläpp av petroleum och kemikalier i naturen. Påverkan för människor och djur vid utsläpp av petroleum och kemikalier. Positiva effekter (miljö, naturresurser och ekonomi)av källsortering.
- Miljökurs för elever då får lärarna utbildning automatiskt. Återvinning sopsortering
- Miljökurser integrerat med andra kurser som rör våran verksamhet på sådant sätt att miljöfrågorna integreras
- Miljömässigt "tänk" vid räddningsinsatser. Konsekvenser av släckvatten, rök, kemikalier mm. Vilket är bäst metod, att släcka och få kontaminerat släckvatten ut i naturen eller,att låta branden brinna tills det brinnande materialet "brunnit upp", med kontaminerad rökspridning som följd.
- matlagingsutbildning anpassad för förskola Städкурser
- Datakunskap gällande marknadsföring ock administration
- Miljötänkande i vardagen
- miljöstädning i storkök. Hur minska vatten och elförbrukningen vad kan jag göra?
- Nej inga konkreta förslag. utbildning i miljöarbete är bra problemet är att tiden inte räcker till.
- Nej inte direkt, möjligen riktat mot samhällsplanering i ett vidare syfte där infrastruktur och byggande kan vara huvudgrupper.
- Nej vi är en liten adm enhet som inte behöver detta
- Nej, eftersom vi har fått en del allmän utbildning. Vi arbetar med administrativt arbete inte aktuellt.
- Nej. Hela vår verksamhet går ut på att anordna miljöutbildningar för andra.

- Nej. jag är enhetschef för dagbarnvårdarna i stadsdelen dagbarnvårdarna har sitt hem som arbetsplats.
- Nej, just nu är vi överlupna med andra utbildningar genom kompetensfonden. Vi förmår ingen ytterligare utbildning utan att arbetet blir lidande.
- Nej! Men jag vill kommentera frågan om jag var villig att betala för en miljö tjänst. Om ekonomiska möjligheter fanns så skulle jag kunna tänka mig att betala för en sådan tjänst. Men som ekonomin ser ut idag finns det inga möjligheter
- Nej, men det behövs påminnas om hur gå vidare i miljöarbetet och bra tips.
- Nej, men jag tror att fsk och skolor har det
- Praktisk hjälp
- Praktiska råd för att tänka miljömedvetet i vår verksamhet.
- Presentation av miljöprogrammet.
- pengar till enheten
- Se till att varje förvaltning har ett seriöst miljöombud, som inte är ett skämt, och belöna de förvaltningar som uppnår och genomför miljöåtgärder. Ge förvaltningarna en checklista att jobba med. Ställ krav på förvaltningarna! Annars blir det inget på enhetsnivå.
- Senaste forskningsrön ang. vår påverkan på naturen m.m.
- Vad händer med våra sorterade sopor?
- Som jag tidigare beskrivit finns det redan ett stort utbud av utbildningar
- Sopsortering, effektiv bilkörning, städning, luft i inomhusmiljö, psykosociala miljöfrågor och arbetsglädje.
- Sopsortering, köra miljövänligt,
- Sopsortering...meningsfullt eller ej. Åka kommunalt/egen bil till jobbet. Energiekonomi.
- Sparåtgärder på energi- och miljöområdet och för lägre kostnader och bättre miljö
- ska anmäla oss till grön flagg
- städkem (ej städutbildning)innehållet/användsområdet sopsortering
- Tyvärr, inga konkreta förslag
- tillsynsrollen
- trädpromenad sopsortering energi metoder för att nå allmänheten
- Utbildning i hur miljödimensionen på ett effektivt sätt kan integreras i stadens ledningssystem (ILS)
- Utbildning som innehåller information om vad som görs och vad som kan göras på miljöområdet för att höja det allmänna miljömedvetandet. Konkreta tips
- Utbildningar kurser måste anpassas till verksamheten. Miljöfrågorna är många och aktuella vid olika tidpunkter och i olika omgångar. Utbilningar av detta slag bör därför ske inom förvaltningens egen regi. Generella utbildningar ger oftast relativt lite i förhållande till utbildningar som är anpassade till verksamheten. Särskilt inom miljöområdet har under en lång rad av år en kunskapsuppbyggnad skett varför generella utbildningar har mindre värde.
- Utbildningar som tydligt beskriver vad en hållbar ekologisk utveckling innebär.
- Vad vi konkret bör tänka på som jobbar inom administration
- Vart tar soporna vägen? Det vore bra om alla fick veta vad som händer med det vi sorterar.
- Vi går på de kurser och föreläsningar som finns ihop med miljöcert. och vi tycker de är bra, så vi önskar att de kommer att fortsätta så att alla medarbetare får kompetensutveckling inom miljöområdet

- Vi gör rätt mycket redan på miljöområdet (tex miljöbil) .
- Vårt fokus ligger på den verksamhet vi är satta att driva.
- Vi har egna resurser inom våra specialistområden som vägslitage, partiklar i luften, Eko driving mm. Men inom området att höja miljömedvetandet i vardagen behövs alltid påfyllning av kunskap.
- Vi har hygienutbildningar på gång för att få bra rutiner vid farlig smitta. Vi jobbar äver hårt med den psykosociala och fysiska miljön. T ex förebyggande insatser mot hot och våld.
- Vi har inte tillräckliga resurser för att utveckla den verksamhet vi är till för, vilket gör att detta område får stryka på foten.
- Vi vill satsa mer på kravmärkt mat och där behöver all personal gå inte bara köksorna. Att handla miljövänligt, vad ska man titta efter osv.
- Vikten av att sortera sitt avfall
- Vår förvaltning anordnar ibland information i miljöfrågor, finns utarbetade policydokument m m. Den största miljöeffektiviseringen som ytterligare kan göras är förmodligen inom lokal/fastighetsbeståndet, men detta har ju fastighetsägaren ansvar för, då "vår" verksamhet förhyr lokaler. Dvs ligger utanför vårt ansvarsområde
- Våra miljöombud går på olika kurser och för med sig kunskapen hem till sian arbetskamrater
- Vårt arbete omfattar så många områden att vi inte kan fördjupa oss i miljöfrågor. Staden har ju en helförvaltning som arbetar med miljöfrågor. Dessutom har vi en Agenda 21 samordn. på SDF. Hos oss arbetar även en konsumentvägl. som är mkt insatt i många miljöfrågor. Vi gör så gott vi kan. Vi arbetar som generalister.
- varje yrkesgrupp skall i så fall få kompetensutveckling mot sitt arbetsfält
- Ökade kunskaper om sammanhangen, för att öka motivationen till att alla hjälps åt. Man måste förstå varför miljöfrågor är viktiga och tom intressanta för att engagera sig.

22. Har du hört talas om projektet eller kommit i kontakt med dess aktiviteter?

Hur?

- APT
- Broschyrer, mail, info fr staden.
- Chefsforum
- chefsmöten
- cirkulation samt via groupwise
- direktinformation från Frida Nordström
- Enhetschefsmöte
- en medarbetare ingå i arbetsgrupp
- e-mail med info
- Får inbjudan
- Fått inbjudan
- Fått info via mejl
- Förvaltningsinformation
- Genom Agenda 21 samordnaren
- Genom intranätet

- Genom intresserade medarbetare
- Genom miljöombuden
- Genom miljöombudet
- Genom mitt miljöombud
- Genom SDF
- Genom tidigare miljöcontrollern på förvaltningen
- Genom utbildningar till personalen.
- Genom våra miljöombud och de som arbetar med projekt med hjälp av miljömijarden
- Grönt Flagg
- genom förvaltningens miljösamordnare
- genom jobbet
- genom kollega
- genom miljöombuden
- genom miljöombudet.
- genom miljösamordnaren
- genom nätverk och www.stockholm.se
- genom personalen som hört av vänner
- genom vår Agenda 21
- genom våran miljösamordnare
- Här på arbetet
- har hört om miljöhandbok!
- I förvaltningsledningen
- I mitt tidigare arbete på utbildningsförvaltningen
- I samband med miljöprogrammet
- Info från slk, förvaltningsledning mm
- Infomöte med Miljöförvaltningen
- Information
- Info. från stadsdelens miljöansvarige.
- Internmail
- i ledningsgruppen bl a
- i samband med att jag ska gå på information ang. transporter
- i vårt nätverk
- inbjudan till information
- info i ledningsgruppen
- information
- information från förvaltningen
- information från miljösekreteraren
- information på chefsmöte
- information till förvaltningen
- inf. kompetensfonden, utställning vid Norra latin
- inf.fr.förvaltning
- intranät
- Ja genom styrgruppen för miljöprogrammet
- Jag har läst om den på nätet och tror att en sådan kan vara bra i de interna miljödiskussionerna på enheten

- jag har hört om miljöhandbok för rätt änge sedan då vår förv jobbade fram en sådan bla var det en medarbetare som jobbat här som gjorde det jobbet men jag är osäker på kopplingen till stadens miljöhandbok
- Konsumentförvaltningen tillsammans med miljöförvaltningen har dragit igång projektet
- Läst om det
- Läst på internet, fått info via post
- Läst!
- läst broschyr
- läst information
- läst mail
- läste om det på nätet
- Miljöansvarig på enheten deltar i mötet på Hasselbacken, då Stockholms miljöhandbok släpps.
- Miljöombud deltagit i seminarier våren -06
- Min avdelning är projektägare
- Min medarbetare har deltagit i workshop ang. inomhusmiljön.
- Minns ej
- Muntligen
- medarbetare har blivit intervjuade:
- miljösamordnare
- miljösamordnaren
- muntlig information
- muntligt
- Projektet finns inom min avdelning
- Projektledarna har inhämtat synpunkter, råd och material från vår enhet.
- På chefsmöten
- på möten
- på seminarium
- pågår arbete internt
- sett en broschyr
- stadsdelsförv.
- Under chefsutbildningen och genom att samla ihop material till Grön Flagg arbetet
- Utskick e-post
- Vi har en representant i styrgruppen och projektet finansieras av miljömiljarden som vi ansvarar för.
- Via Agenda 21-ansvarig
- Via arbetet
- Via förvaltningen
- Via kulturförvaltningen
- Via Miljösekreterare
- Via miljömiljarden
- Via miljösamordnare
- Via miljösamordnaren
- Via miljösamordnaren I Kista
- Via personal
- Via vår förvaltning
- Vid miljödiplomering

- Vår förvaltning ansvar för projektet
- vi har den
- via Agenda 21-samordnaren
- via e-mail
- via förvaltningen
- via information
- via intranät
- via mail
- via nätet
- via seminarium
- via stadsdelen
- via std miljösamordnare
- via vår miljösamordnare
- vid informationsmöte på arbetsplatsen
- vid planering av en takterass
- viss personal har kontakt med personal som arbetar i olika projekt är med i den

USK

UTREDNINGS- OCH
STATISTIKKONTORET

POSTADRESS: BOX 8320, 104 20 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: LÅNGHOLMSGATAN 27

TELEFON: 08-508 35 000

TELEFAX: 08-508 35 079

E-POST: info@usk.stockholm.se

WEBBPLATS: www.stockholm.se/usk